

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości w Unii Europejskiej – wachlarz możliwości«”

[COM(2020) 710 final]

(2021/C 286/16)

Sprawozdawca: **João NABAIS**

Wniosek o konsultację	21.4.2021
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	31.3.2021
Data przyjęcia na sesji plenarnej	27.4.2021
Sesja plenarna nr	560
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	237/2/9

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES z zadowoleniem przyjmuje komunikat jako niezbędny i skuteczny krok w kierunku cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości. Kluczowe znaczenie ma wspieranie państw członkowskich na szczeblu krajowym w dokonaniu tej zmiany poprzez zapewnienie im nie tylko niezbędnych środków finansowych, ale również narzędzi. Dzięki temu wsparciu uda się rozszerzyć cyfryzację wymiaru sprawiedliwości na szczebel europejski, tak aby można było wprowadzić mechanizmy umożliwiające ściślejszą współpracę transgraniczną między organami sądowymi.

1.2. EKES zauważa, że sytuacja w poszczególnych państwach członkowskich jest bardzo zróżnicowana i istnieje szereg krajowych narzędzi informatycznych, co oznacza, że państwa nie korzystają w spójny sposób z niektórych mechanizmów takich jak e-CODEX⁽¹⁾.

1.3. Zdaniem EKES-u coraz ważniejsze staje się zatem ustanowienie zasad mających zapewnić większą harmonizację między poszczególnymi państwami członkowskimi.

1.4. EKES uważa, że cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości jest kluczowym narzędziem zapewniającym prawdziwą współpracę między organami państw członkowskich w zakresie zwalczania praktyk przestępczych, które poważnie szkodzą obszarowi europejskiemu.

1.5. EKES odnotowuje, że niektóre konkretne aspekty komunikatu nie odzwierciedlają wieloaspektowej rzeczywistości systemów sądowych w poszczególnych państwach członkowskich.

1.6. EKES proponuje, by Komisja przyjęła dyrektywę w sprawie zdalnych postępowań sądowych, przewidującą i dopuszczającą wszelkie środki kontaktu za pośrednictwem połączenia wideo przy użyciu dowolnego nośnika, jeśli gwarantują one prawo do prywatności i nie zagrażają ochronie danych osobowych zainteresowanej osoby ani danych związanych z postępowaniem.

1.7. EKES nie uważa, aby korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, które już istnieją, zagrażało samej ochronie danych, jako że w większości postępowań sądowe są otwarte dla wszystkich.

1.8. EKES sądzi, że podczas prowadzenia dochodzeń w sprawie potencjalnej grupy terrorystycznej w państwie członkowskim organ policji musi mieć natychmiastowy dostęp do elementów zgromadzonych nie tylko w bazach danych Europolu, Eurojustu i Prokuratury Europejskiej, ale także w bazach danych organów ścigania każdego państwa członkowskiego.

⁽¹⁾ COM(2020) 712 final.

1.9. EKES podkreśla potrzebę jak najlepszego wykorzystania potencjału cyfryzacji w zakresie możliwości wykonywania orzeczeń sądowych w innych państwach członkowskich, alternatywnych mechanizmów rozstrzygnięcia sporów oraz współpracy administracyjnej między państwami członkowskimi i agencjami UE.

2. Komunikat Komisji

2.1. W komunikacie proponuje się zestaw narzędzi na rzecz cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości, aby poczynić postępy w sektorze wymiaru sprawiedliwości w dziedzinie cyfrowej. Zaproponowane podejście uwzględnia różne uwarunkowania krajowe państw członkowskich i ich kompetencje krajowe oraz w pełni respektuje zasady pomocniczości i proporcjonalności. Jednocześnie ważne jest, aby wszystkie państwa członkowskie pracowały nad zmniejszeniem istniejących luk w zakresie cyfryzacji i różnic w stopniu cyfryzacji między krajowymi systemami wymiaru sprawiedliwości oraz nad wykorzystaniem możliwości dostępnych w ramach odpowiednich unijnych mechanizmów finansowania.

3. Uwagi ogólne

3.1. Kryzys związany z COVID-19 spowodował wiele problemów w funkcjonowaniu systemu sądowego i zapewnianiu skutecznej ochrony sądowej. Wystąpiły opóźnienia w rozprawach i transgranicznym doręczaniu dokumentów sądowych, doszło do przypadków, gdy niemożliwe było uzyskanie osobistej pomocy prawnej, a z powodu opóźnień nastąpiło wygaśnięcie terminów. Jednocześnie wzrost liczby związanych z pandemią spraw dotyczących niewypłacalności i zwolnień sprawia, że praca sądów staje się jeszcze trudniejsza.

3.2. W związku z tym konieczne jest wdrożenie nowych środków umożliwiających skuteczniejsze i szybsze przekształcanie wymiaru sprawiedliwości w kierunku cyfryzacji. Niezbędne jest przy tym wspieranie państw członkowskich na szczeblu krajowym poprzez zapewnienie im nie tylko niezbędnych środków finansowych, ale również narzędzi umożliwiających wszystkim organom sądowym i pracownikom wymiaru sprawiedliwości przygotowanie się na nowe zmiany. Kluczowe znaczenie ma zwiększenie dostępności wymiaru sprawiedliwości i zbliżenie go do obywateli.

3.3. Jedynie dzięki wsparciu na szczeblu krajowym uda się rozszerzyć cyfryzację wymiaru sprawiedliwości na szczebel europejski, tak aby można było wprowadzić mechanizmy umożliwiające ściślejszą współpracę transgraniczną między organami sądowymi.

3.4. Należy zauważyć, że ogólnie rzecz biorąc sytuacja w poszczególnych państwach członkowskich jest bardzo zróżnicowana i istnieje szereg różnorodnych krajowych narzędzi informatycznych, co oznacza, że państwa nie korzystają w spójny sposób z niektórych mechanizmów takich jak e-CODEX.

3.5. W związku z tym coraz ważniejsze staje się ustanowienie zasad mających zapewnić większą harmonizację między poszczególnymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej.

3.6. Głównym celem komunikatu jest dążenie do dalszej cyfryzacji publicznych usług wymiaru sprawiedliwości, propagowanie wykorzystania wysokiej jakości bezpiecznych technologii porozumiewania się na odległość (wideokonferencje), ułatwianie integracji krajowych baz danych i rejestrów oraz promowanie korzystania z bezpiecznych kanałów transmisji elektronicznej między właściwymi organami.

3.7. Cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości jest kluczowym narzędziem służącym zapewnieniu prawdziwej koordynacji między organami państw członkowskich w zakresie zwalczania praktyk przestępczych, które mają poważny wpływ na obszar europejski, takich jak przestępstwa terrorystyczne, pranie pieniędzy i korupcja, handel ludźmi, przestępstwa z nienawiści oraz podżeganie do mowy nienawiści i przemocy.

3.8. Wspomniane przestępstwa mają obecnie coraz bardziej terytorialnie przekrojowy charakter, w związku z czym transformacja cyfrowa jest ogromnym i niezbędnym krokiem podczas dochodzenia i w trakcie ścigania takich szkodliwych praktyk.

3.9. Pomimo ogromnych wysiłków podejmowanych przez Komisję w tej dziedzinie i mimo tego, że komunikat należy ocenić bardzo pozytywnie, trzeba przyznać, iż cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości jest długim i trudnym procesem.

3.10. W komunikacie znajdują się też pewne konkretne kwestie, które można poddać krytyce z uwagi na niedociągnięcia lub nawet brak zrozumienia niezgodności propozycji z wielowymiarową rzeczywistością sądownictwa w różnych państwach członkowskich.

3.11. Wydaje się, że Komisja pomija procedury prowadzenia procesów sądowych i innych postępowań sądowych zarówno w dziedzinie prawa cywilnego, handlowego i prawa pracy, jak i prawa karnego (takich jak przesłuchania oskarżonych i przesłuchania świadków w toku dochodzenia karnego), w których podmioty uczestniczą zdalnie – czy to za pośrednictwem aplikacji dostępnych na rynku, czy też za pomocą połączeń wideo w ramach aplikacji komunikacyjnych.

3.12. EKES rozumie, że należy szanować rytualne aspekty wymiaru sprawiedliwości, ale kryzys związany z COVID-19 pokazał, że wideokonferencje niekoniecznie muszą odbywać się za pośrednictwem istniejących mechanizmów kontaktu z sądem (na szczeblu krajowym lub międzynarodowym), przy obecności stron postępowania w sądach miejsca zamieszkania lub w uprzednio wyznaczonych i zatwierdzonych obiektach (takich jak posterunki policji, pomieszczenia medycyny sądowej lub inne), a komunikacja ze świadkami może odbywać się za pośrednictwem komputera lub telefonu komórkowego bez względu na fizyczną lokalizację.

3.13. Obecnie istnieją już pewne środki porozumiewania się na odległość, które umożliwiają zagwarantowanie nie tylko prawa do prywatności, lecz także ochrony danych, co jest podstawowym wymogiem, który należy spełnić.

3.14. Trzeba odnotować, że ogólnie zastosowanie ma zasada jawności rozprawy. W związku z tym podczas jawnego postępowania i procesu obecni są nie tylko krewni i przyjaciele różnych stron (sprawców i pozwanych w postępowaniu cywilnym, handlowym i dotyczącym prawa pracy, skarżących i oskarżonych w postępowaniu karnym), ale także inne, niezwiązane z postępowaniem, osoby, a nawet w wielu przypadkach dziennikarze i inni pracownicy mediów.

3.15. W związku z tym EKES nie uważa, aby korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, takich jak platformy informatyczne i inne należycie certyfikowane aplikacje cyfrowe, które już istnieją, zagrażało samej ochronie danych, gdyż w rzeczywistości postępowania są dostępne dla wszystkich.

3.16. Ponadto, w szczególności w prawie karnym procesowym, osoba oskarżona powinna mieć możliwość wyboru bycia wysłuchaną za pośrednictwem środków porozumiewania się na odległość zamiast stawienia się osobiście w sądzie, o ile nie istnieją szczególne wyjątkowe okoliczności uzasadniające wymóg osobistego stawiennictwa w sądzie.

3.17. W odniesieniu do świadków konieczne jest zapewnienie, aby osoba z niepełnosprawnością fizyczną, zamieszkała w małej miejscowości, gdzie najbliższy sąd znajduje się w odległości wielu kilometrów od domu, nie musiała opuszczać domu, aby czekać w sądzie, aż zostanie wezwana do złożenia zeznań w charakterze świadka. Obecnie istnieją wiarygodne i certyfikowane platformy elektroniczne zapewniające bezpieczeństwo i poufność wymiany informacji i zeznań na odległość.

3.18. Komisja zachęca w komunikacie do „propagowania wykorzystania wysokiej jakości bezpiecznych technologii porozumiewania się na odległość (wideokonferencje)”.

3.19. W związku z tym i zgodnie z uwagami powyżej EKES proponuje, by Komisja przyjęła dyrektywę w sprawie zdalnych postępowań sądowych, przewidującą i dopuszczającą wszelkie środki kontaktu za pośrednictwem połączenia wideo przy użyciu dowolnego nośnika (np. komputera, laptopa lub nawet telefonu komórkowego), jeśli gwarantują one prawo do prywatności i nie zagrażają ochronie danych osobowych zainteresowanej osoby ani danych związanych z postępowaniem.

3.20. Jest to zgodne ze sprawozdaniem Komisji dotyczącym prognozy strategicznej z 2020 r., w którym stwierdzono, że cyfrowa transformacja wymiaru sprawiedliwości powinna stawiać na pierwszym miejscu obywatelki i obywateli i stwarzać nowe możliwości dla różnych zainteresowanych stron, przyczyniając się do zmniejszenia opóźnień, zwiększenia pewności prawa oraz obniżenia kosztów i uproszczenia dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

3.21. Należy jednak zwrócić szczególną uwagę na małoletnich i osoby wymagające szczególnego traktowania, a także na postępowania dotyczące przestępstw z nienawiści lub przestępstw seksualnych, gdyż w tych przypadkach potrzeba zapewnienia prywatności i bezpieczeństwa prawa jest nie tylko bardziej widoczna, lecz także zwyczajnie niezbędna.

3.22. Komisja porusza w komunikacie kwestię stworzenia wzoru dostępu do orzecznictwa sądów krajowych w formie nadającej się do odczytu maszynowego – europejskiej sygnatury orzecznictwa.

3.23. Propozycja ta zasługuje na pełne poparcie, lecz by była w pełni skuteczna, może wymagać dodatkowych środków legislacyjnych dotyczących formalnej (a nie materialnej) standaryzacji orzeczeń sądowych.

3.24. Jak wiadomo każde państwo członkowskie ma nie tylko własne przepisy, ale również swój własny system wymogów formalnych. Struktura i elementy wyroku w Portugalii z pewnością nie będą takie same jak we Włoszech czy we Francji, w związku z czym Komisja powinna należycie uwzględnić takie różnice.

3.25. Komisja proponuje również utworzenie platformy informatycznej na potrzeby współpracy wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych (zrzeszającej śledcze i śledczych oraz prokuratorów i prokuratorów z państw członkowskich, w razie potrzeby przy wsparciu Europolu, Eurojustu i Prokuratury Europejskiej). Dostęp do danych i baz danych dostępnych w państwach członkowskich powinny mieć wyłącznie właściwe organy, zgodnie z wymogami ochrony danych.

3.26. Jest to doskonała propozycja, która może jednak napotkać przeszkody ze względu na brak standaryzacji przepisów różnych kodeksów postępowania karnego państw członkowskich regulujących wszystkie kwestie związane z przeprowadzaniem dowodów.

3.27. Dopóki taka standaryzacja nie zostanie zrealizowana, pewne czynności dochodzeniowe mogą prowadzić zgodnie z ustawodawstwem niektórych państw członkowskich do nieważności, co podważy skuteczność wspólnych dochodzeń.

3.28. Walka z terroryzmem jest jedną z kwestii poruszonych przez Komisję w omawianym komunikacie, ale oprócz potwierdzenia potrzeby przedstawienia wniosku ustawodawczego w sprawie wymiany informacji na temat cyfrowych transgranicznych spraw dotyczących terroryzmu konieczne jest stworzenie i wdrożenie narzędzi opartych na wzajemnych połączeniach cyfrowych na potrzeby wymiany nie tylko dokumentów sądowych, ale również informacji na temat podejrzanych i działalności grup znajdujących się pod obserwacją⁽²⁾.

3.29. Ze względu na konieczność powstrzymania terroryzmu EKES sądzi, że podczas prowadzenia dochodzeń w sprawie potencjalnej grupy terrorystycznej w państwie członkowskim organ policji musi mieć natychmiastowy dostęp do elementów zgromadzonych nie tylko w bazach danych Europolu, Eurojustu i Prokuratury Europejskiej, ale także w bazach danych wszystkich organów ścigania każdego państwa członkowskiego. Należy jednak zadbać o to, by informacje te nie były przekazywane osobom nieupoważnionym lub niezaufanym.

3.30. Należy również zapewnić świadczenie usług online, takich jak odnowienie dowodu tożsamości, elektroniczne zaświadczenie sądowe, zaświadczenie o stanie cywilnym, a nawet wyciąg z rejestru karnego, czy też wgląd online w postępowania sądowe. Pozwoli to nie tylko ograniczyć konieczność przemieszczania się do urzędów, lecz także umożliwi świadczenie tych usług nawet w przypadku konieczności zamknięcia fizycznych biur.

3.31. Jeżeli chodzi o integrację danych (w szczególności dotyczących przedsiębiorstw, przypadków upadłości, rejestrów gruntów i rejestrów handlowych oraz pewnych elementów rejestrów karnych), konieczne jest zapewnienie, aby dostęp do tych danych nie naruszał w niektórych przypadkach (np. dane z rejestru karnego) prawa do prywatności i ochrony danych osobowych.

3.32. W związku z tym konieczne jest dokładniejsze zbadanie modelu informatycznego w tej dziedzinie, aby pożądana cyfryzacja nie obracała się przeciw obywatelom i nie podważała ich praw podstawowych.

3.33. W komunikacie Komisja proponuje utworzenie instrumentu pod nazwą „Moja przestrzeń e-Sprawiedliwość”, aby umożliwić osobom fizycznym elektroniczny dostęp do dokumentów sądowych (w sprawach krajowych lub w sprawach toczących się w innych państwach członkowskich), z którymi dana osoba lub jej pełnomocniczka/pełnomocnik mogą się zapoznać lub które mogą uzyskać.

(²) Zob. opinia EKES-u (Dz.U. C 110 z 22.3.2019, s. 67).

3.34. Możliwość cyfrowego dostępu do informacji w postępowaniach sądowych, w których stroną jest obywatel, jest bardzo ważnym aspektem tworzenia prawdziwej przejrzystości sądowej, dającym obywatelom poczucie, że wymiar sprawiedliwości jest klarowny i otwarty. Dzięki temu dostęp do sądownictwa jest szybszy, skuteczniejszy i wiąże się z niższymi kosztami.

3.35. Fakt, że organy sądowe i sami prawnicy mogą mieć elektroniczny dostęp do spraw toczących się w innym państwie członkowskim, jest ogromnym i bardzo ważnym krokiem na drodze do pożądanej cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości.

3.36. Biorąc jednak pod uwagę różnice między poszczególnymi państwami członkowskimi w zakresie zakresu tajemnicy sądowej w postępowaniach karnych, wydaje się, że bez harmonizacji przepisów krajowych w tej dziedzinie doskonały skądinąd wniosek Komisji napotka z pewnością przeszkody w ramach transgranicznych rejestrów.

3.37. Pożądana cyfryzacja wymiaru sprawiedliwości musi oferować obywatelkom i obywatelom UE nowe i znaczące możliwości rozwiązywania problemów w kontekście transgranicznym. Jest to jedyny sposób na osiągnięcie celu, jakim jest wzmocnienie prawa obywateli do dostępu do wymiaru sprawiedliwości.

3.38. W tym względzie Komisja wspomina np. o stworzeniu środków (cyfrowych) w celu wszczynania transgranicznych nakazów zapłaty oraz o możliwości transgranicznego egzekwowania zobowiązań alimentacyjnych na rzecz małoletnich w ramach odpowiedzialności rodzicielskiej.

3.39. W komunikacie Komisja pominęła jednak prawdziwie istotną kwestię, a mianowicie możliwość wykonywania orzeczeń w innych państwach członkowskich. Cyfryzacja oferuje środki pozwalające na realizację tego celu, o co od dawna zabiegają przedstawicielki i przedstawiciele zawodów prawniczych. Należy zauważyć, że w wielu dziedzinach (prawo handlowe i prawo rodzinne) sytuacja ta została już przewidziana, w związku z czym należy ją rozszerzyć na dziedziny, które jeszcze nie zostały uwzględnione.

3.40. Od dawna nie ulega wątpliwości, że orzeczenia sądowe są bezwzględnie wydawane przez sądy każdego państwa członkowskiego i w tym względzie suwerenność państw członkowskich Unii Europejskiej pozostaje nienaruszona.

3.41. Jednakże ostatecznymi odbiorcami wielu orzeczeń sądowych są towary, przedsiębiorstwa lub obywatele znajdujący się poza terytorium, na którym wydano decyzję.

3.42. W takich przypadkach granice między państwami członkowskimi stanowią przeszkody dla szybkiego zapewnienia sprawiedliwości, dlatego też wewnątrzspółnotowa współpraca sądowa powinna wykorzystywać możliwości oferowane przez cyfryzację, tak aby wykonywanie orzeczeń odbywało się bezpośrednio na terytorium, na którym znajduje się dane mienie.

3.43. To samo dotyczy alternatywnych metod rozwiązywania sporów, które to procedury powinny również móc być prowadzone w internecie, włączając w to działalność ośrodków arbitrażowych, sędziów pokoju i publicznych systemów mediacji.

3.44. Jeśli chodzi o współpracę między organami krajowymi a agencjami i organami UE w walce z przestępczością transgraniczną, Komisja słusznie wskazuje na potrzebę wzmocnienia zdolności w zakresie współpracy cyfrowej.

3.45. Można było oczekiwać, że Komisja określi w komunikacie model, który ma zostać przyjęty, oraz inwestycje, które zamierza wesprzeć, aby osiągnąć ten ważny cel, jednak skończyło się na wyrażeniu nadziei, by Eurojust, Prokuratura Europejska, Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) i Europol „uzgodniły wspólne podejście, które zapewni sprawną i bezpieczną współpracę z państwami członkowskimi”.

3.46. W tak istotnej dziedzinie Komisja powinna jednak określić horyzont czasowy dla ustanowienia modelu współpracy. Nie można jedynie mieć nadziei, że instytucje porozumieją się między sobą, lecz należałoby stworzyć instrument (być może dyrektywę) w celu obowiązkowego wprowadzenia mechanizmu opartego na potencjale cyfryzacji.

3.47. Z zadowoleniem należy przyjąć wyrażony przez Komisję w komunikacie zamiar udzielenia wsparcia finansowego państw członkowskim w celu rozwoju odpowiednich systemów informatycznych i określenia strategii na rzecz cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości w UE w ramach nowego programu „Sprawiedliwość” i programu „Cyfrowa Europa”.

3.48. Należy zauważyć, że główną przeszkodą dla cyfryzacji nie są organy sądowe ani obywatele, lecz brak zasobów państw członkowskich na rzecz tworzenia i wdrażania platform cyfrowych i środków elektronicznych w obszarze sprawiedliwości.

3.49. W związku z tym, zwłaszcza w obliczu obecnego kryzysu, który poważnie osłabia gospodarki państw członkowskich nie tylko w krótkim, ale i długim okresie, pilnie potrzebne są rozwiązania w zakresie finansowania, tak aby urzeczywistnić cyfryzację wymiaru sprawiedliwości przy zachowaniu niezbędnej harmonii i jednolitości. Tylko wtedy uda się zapewnić współpracę transgraniczną na szczeblu europejskim.

3.50. Trzeba także zwrócić uwagę, że Komisja planuje udostępnić na ten ważny cel, jakim jest wykorzystanie procesu cyfryzacji do stworzenia przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w UE, zasoby w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności.

3.51. Cieszy również, że Komisja uważa, iż przewidziany we wniosku dotyczącym rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Instrument Wsparcia Technicznego zapewni wszystkim państwom członkowskim wsparcie we wdrażaniu reform w sektorze wymiaru sprawiedliwości, które oczywiście będą obejmować wspomniane już inwestycje w związku z transformacją cyfrową.

3.52. Mając na uwadze, że Komisja uważa, iż obecna współpraca transgraniczna w formie papierowej ma wiele niedociągnięć, które negatywnie wpływają na skuteczność i koszty postępowań sądowych, istotne jest, aby transmisja elektroniczna stała się domyślnym środkiem komunikacji i wymiany dokumentów.

3.53. Rozsądne byłoby utworzenie zdecentralizowanego systemu informatycznego w celu połączenia systemów krajowych, tak aby można było szybciej i bezpieczniej udostępniać dokumenty drogą elektroniczną. W tym celu przy przekazywaniu dokumentów i gromadzeniu dowodów należy brać pod uwagę ochronę danych i prywatność.

3.54. Upowszechnienie postępowania elektronicznego, dematerializacja komunikacji między sądami a innymi podmiotami i usługami oraz dostarczanie multimedialnych dokumentów procesowych przez przedstawicielki i przedstawiciele stron to środki niezbędne do cyfryzacji wymiaru sprawiedliwości.

3.55. Należy również zwrócić uwagę Komisji na potrzebę zapewnienia prawniczkom i prawnikom narzędzi do wdrażania pożądanych środków poprzez szkolenia cyfrowe i kursy specjalistyczne w zakresie korzystania z niektórych aplikacji i platform elektronicznych, co bez wątpienia pociągnie za sobą również koszty.

3.56. Należy jednak wprowadzić wyjątek dotyczący państw członkowskich, wobec których prowadzone są postępowania w sprawie naruszenia praw podstawowych lub naruszenia zasad państwa prawnego:

a) nie powinny one korzystać z finansowania unijnego;

b) nie należy przekazywać im wszystkich informacji, ponieważ nie można już zaufać ich sądom, systemom sądowym i organom policyjnym.

3.57. Obecne wysiłki na rzecz transformacji stanowią solidną podstawę do dalszej mobilizacji zdolności technologicznych dzięki powstającym technologiom z myślą o stworzeniu ekosystemu sprawiedliwości opartego na technologiach cyfrowych i skoncentrowanego na ludziach.

3.58. EKES z niecierpliwością oczekuje na zmianę przepisów umożliwiającą pożądane przejście wymiaru sprawiedliwości do epoki cyfrowej i np. akceptację identyfikacji elektronicznej do celów cyfrowej transmisji dokumentów sądowych oraz dopuszczalność dokumentów elektronicznych lub przesyłanych drogą elektroniczną jako dowodów w postępowaniu sądowym.

Bruksela, dnia 27 kwietnia 2021 r.

Christa SCHWENG
Przewodnicząca
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
